

Kestävän ARJEN VISA

VASTAUKSET

- 1 A, B, C:** Kaikki vastausvaihtoehdot ovat oikein. Ilmaston lämpeneminen johtuu siitä, että kasvihuonekaasujen (mm. hiilidioksidi CO_2 , metaanin CH_4 ja dityppioksidin N_2O) pitoisuudet ilmakehässä kasvavat. Kasvihuonekaasujen pitoisuudet ilmakehässä kasvavat tällä hetkellä muun muassa fossiilisten polttoaineiden kulutuksen ja maankäytön muutosten aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen takia.
- 2 C:** Luonnonkalojen pyytäminen ja kestävästi kalastetun villikalan syöminen poistaa ravinteita vedestä ja vähentää rehevöitymistä. Jos viikon aikana syö yhdellä aterialla lahnaa tai ahventa ja toisella silakkaa, riittää näin vesistöistä poistuva fosforimäärä omien wc-päästöjen nollaamiseen.
- 3 B:** CO_2 -ekvivalentti eli hiilidioksidiekvivalentti on ilmastotieteessä käytetty termi, jolla kuvataan ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen ilmastoa lämmittävää vaikutusta. Hiilidioksidiekvivalentin avulla voidaan laskea yhteen eri kasvihuonekaasupäästöjen ilmastoa lämmittävä vaikutus.
- 4 A, B, C:** Kaikki vastausvaihtoehdot ovat oikein. Jos kaikki 44 000 marttaa keittäisivät desin vähemmän kahvia päivässä, se säästäisi vuodessa 1 606 000 litraa kahvia. Sen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt vastaavat noin 145 000 kg CO_2 -ekvivalenttia eli noin 13 keskivertosuomalaisen vuotuista hiilijalanjälkeä. Keitä kahvia vain sen verran, mitä juot. Lue lisää Martat-lehdestä 4/2019.
- 5 B:** Keskivertosuomalaisen vuotuinen hiilijalanjälki on noin 10,3 tonnia CO_2 -ekvivalenttia. Ruoan osuus keskivertosuomalaisen hiilijalanjäljestä on noin 20 %.
- 6 A, B, C:** Kaikki vastausvaihtoehdot ovat oikein. Ruoan hiilijalanjälkeä voi pienentää muun muassa vähentämällä lihan ja eläinperäisten tuotteiden käyttämistä ja suosimalla kasvipäisiä ruokia, sekä vähentämällä ruokahävikkiä.
- 7 A, B:** Vastausvaihtoehdot A ja B ovat oikein. Liikenne on asumisen ja ruoan ohella yksi merkittävimpiä tekijöitä keskivertosuomalaisen hiilijalanjäljen taustalla. Yksi edestakainen lentomatka Thaimaahan aiheuttaa kasvihuonekaasupäästöjä noin 2000 kg hiilidioksidiekvivalenttia, mikä vastaa keskivertointialaisen vuotuisia kasvihuonekaasupäästöjä. Yksi edestakainen henkilöautolla tehty matka Helsingistä Rovaniemelle puolestaan aiheuttaa noin 400 kg hiilidioksidiekvivalentin päästöt. Liikkumisessa kannattaa pidemmällä matkoilla suosia junaa. Lue lisää Martat-lehdestä 5/2019.
- 8 A:** Kotitalouden energiankulutuksen kannalta lämmitys on ratkaisevassa roolissa. Yksi aste lämmityksessä vastaa noin 5 % lämmityksen energiankulutuksessa. Jos kaikki noin 44 000 marttaa laskisivat kotinsa lämpötilaa kahdella asteella, vähenisivät kasvihuonekaasupäästöt energiankulutuksen pienenemisen takia noin 1 100 keskivertosuomalaisen hiilijalanjäljen verran. Lue lisää Martat-lehti 3/2019.
- 9 A:** Lämmityksen jälkeen seuraavaksi suurin osa kotitalouden energiankulutuksesta aiheutuu yleensä lämpimän veden käytöstä. Lämpimän veden kulutuksen kannalta ratkaisevassa roolissa on suihkussa käyminen: 15 minuutin suihku voi tosiaan vastata yhtä sähkösaunan lämmityskertaa.
- 10 A, B:** Vastausvaihtoehdot A ja B ovat oikein. Suomessa kotitalouksien ostamasta ruoasta kuusi prosenttia päättyy roskiin. Suomessa kotitalouksien ruokahävikki on vuosittain 120–160 miljoonaa kiloa, 20–25 kiloa henkilöä kohden. Globaalisti noin kolmannes tuotetusta ruoasta päättyy syystä tai toisesta hävikkiin. Jos globaalisti hävikkiin päätyvä ruoka saataisiin hyödynnettyä, sillä ruokittaisiin arvioiden mukaan jopa 2 miljardia ihmistä.